

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 20. jūnijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Jautrīte Briede,

kolēģijas sēdē izskatījusi [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 102/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2012. gada 2. maija noteikumu Nr. 309 “Noteikumi par koku ciršanu ārpus meža” (turpmāk – Koku ciršanas noteikumi) 5.2. apakšpunktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantam un spēkā neesošu no pieņemšanas brīža.

2. Koku ciršanas noteikumu 4. punkts noteic gadījumus, kuros zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam nepieciešama pašvaldības atļauja koku ciršanai ārpus meža.

Saskaņā ar apstrīdēto normu Koku ciršanas noteikumu 4. punktā minētajās teritorijās, izņemot šo noteikumu 4.11. apakšpunktā minēto gadījumu, bez pašvaldības atļaujas koku ciršanai ārpus meža atļauts cirst kokus, kuru celma caurmērs ir mazāks par 20 centimetriem.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemta pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija vērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš ir vērsies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgiem pieteikumiem, lūdzot vērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 105. pantam (ieteikumi Nr. 86/2024, Nr. 41/2025 un Nr. 66/2025).

Satversmes tiesas kolēģija ar 2024. gada 19. augusta lēmumu atteicās ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 86/2024, jo pieteikums neatbilda Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

Izskatot pieteikumu Nr. 41/2025, Satversmes tiesas kolēģija ar 2025. gada 20. marta lēmumu atteicās ierosināt lietu, jo nebija konstatējams no apstrīdētās normas izrietošs Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskārums. Savukārt, izskatot pieteikumu Nr. 66/2025, Satversmes tiesas kolēģija 2025. gada 24. aprīlī pieņēma lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu, jo pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums pēc būtības nebija mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Izskatāmajā pieteikumā ir izvērsti iepriekš iesniegtajā pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam, tāpat pieteikumā norādīts uz jauniem apstākļiem saistībā ar koku ciršanu Pieteikuma iesniedzēja īpašumā.

Līdz ar to pieteikuma faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības un kolēģijai no jauna jāpārbauda tā atbilstība Satversmes tiesas likuma prasībām.

5. Kolēģijas 2024. gada 19. augusta lēmumā par pieteikumu Nr. 86/2024 jau secināts, ka pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

Līdz ar to kolēģijai jāvērtē pieteikuma atbilstība pārējām Satversmes tiesas likumā konstitucionālajai sūdzībai noteiktajām prasībām.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likumu personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir noteiktas konkrētās pamattiesības; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2021. gada 28. maija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-52-01 13. punktu*). Ir jāpastāv tiešai saiknei starp personas pamattiesību aizskārumu un pieteikumā apstrīdēto normu (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs [datums] vērsies pašvaldībā ar lūgumu izsniegt atļauju divu koku nociršanai. Tomēr pašvaldība [datums] pieņēmusi lēmumu par atteikumu izsniegt koku ciršanas atļauju. Tādejādi Pieteikuma iesniedzēja ieskatā ar apstrīdēto normu aizskartas viņam Satversmes 105. pantā ietvertās tiesības izmantot īpašumu pēc saviem ieskatiem.

Tomēr apstrīdētā norma par pašvaldības atļaujas nepieciešamību tādu koku ciršanai, kuru celma caurmērs pārsniedz 20 centimetrus, attiecas uz Koku ciršanas noteikumu 4. punktā uzskaitītajām teritorijām, izņemot šo noteikumu 4.11. apakšpunktā minēto gadījumu. No pieteikumam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdzis atļauju nocirst divus viņa īpašuma teritorijā esošus kokus (priedes), kuru apkārtmērs 1,3 metru augstumā no sakņu kakla pārsniedz Koku ciršanas noteikumu 1. pielikumā minēto apkārtmēru. Šādu koku, kuri sasnieguši 60 % no attiecīgās sugas īpaši aizsargājamiem kokiem noteiktā apkārtmēra, ciršana ir Koku ciršanas noteikumos īpaši reglamentēts

gadījums (sk. Ministru kabineta 2012. gada 2. maija noteikumu Nr. 309 “Noteikumi par koku ciršanu ārpus meža” anotāciju). Ievērojot kārtību, kādā izsniedz atļauju Koku ciršanas noteikumu 4.11. apakšpunktā minēto koku ciršanai, pašvaldība atteikusies izsniegt atļauju Pieteikuma iesniedzējam.

Tātad prasību saņemt atļauju šāda izmēra ārpus meža esošu koku ciršanai noteic Koku ciršanas noteikumu 4.11. apakšpunkts, nevis apstrīdētā norma. Līdz ar to no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka tieši apstrīdētā norma rada Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 105. pantā ietverto pamattiesību aizskārumu.

Pieteikumā norādīts arī uz tiesvedību administratīvajā lietā Nr. [..] saistībā ar atļaujas izsniegšanu trīs citu koku – liepas, kļavas un ozola – nociršanai. Tomēr Satversmes tiesas kolēģija jau 2025. gada 20. marta lēmumā par pieteikumu Nr. 41/2025 secināja, ka tiesvedības laikā Pieteikuma iesniedzējs saņēma atļauju liepas un kļavas ciršanai, savukārt ozols nokrita vētras laikā. Tādēļ nav gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētā norma saistībā ar tās piemērošanu administratīvajā lietā Nr. [..] Pieteikuma iesniedzējam ir radījusi nelabvēlīgas tiesiskas sekas un tādējādi radījusi viņa pamattiesību aizskārumu (sk. *Satversmes tiesas 3. kolēģijas 2025. gada 20. marta lēmuma par atteikšanos ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 41/2025 6. punktu*).

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 102/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina